O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

Ro'yxatga olindi: № 5-14-09/1	**"TASDIQLAYMAN"**
2024 yil "29" 08	O'quv ishlari bo'yicha prorektor
	________ T.S.Sharipov
	2024 yil "28" 08

"ISLOM BANK ISHI"

fanining

ISHCHI DASTURI

(sirtqi ta'lim uchun)

Bilim sohasi:	**200 000** – Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
Ta'lim sohasi:	**230 000** – Iqtisod
Ta'lim yo'nalishi:	**5230700** - Bank ishi

Samarqand-2024

Fanning ishchi dasturi O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan 2024 yil ___________dagi ____ - son buyrug'i bilan ro'yxatga olingan va tasdiqlangan fan dasturi asosida tayyorlangan.

Fan ishchi dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti o'quv-uslubiy kengashining 2024 yil _____________-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

A.M. Karimova	"Bank ishi" kafedrasi mudiri,i.f.d. dotsent;
О.Ш. Махсудов	"Bank ishi" kafedrasi o'qituvchisi, assistent
Bekmurodov A.A.	"Bank ishi" kafedrasi o'qituvchisi, assistent
Xudoyqulov X.Z	"Bank ishi" kafedrasi o'qituvchisi, assistent
Muxammadiyev K.G'	"Bank ishi" kafedrasi o'qituvchisi, assistent

Taqrizchilar:

Xaydarov Z.SH.	AITB «Ipak yo'li» «Umar» mintaqaviy filiali boshqaruvchi o'rinbosari
Niyozov Z.D.	SamISI, "Bank ishi" kafedrasi, i.f.n. dotsent

"Sirtqi bo'lim" dekani:

2024 yil "28" 08 __________ F.Abdukarimov

"Bank ishi" kafedrasi mudiri:

2024 yil "27" 08 __________ A.Karimova

1. O'quv fanining o'qitilishi bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

Islom bank ishi uzoq muddatli ijtimoiy rivojlanishning natijasi bo'lib, zamonaviy sivilizatsiyaning rnuhim ajralmas qismi hisoblanadi. Ularning amal qilishi ijtimoiy mahsulotni ishlab chiqarish, taqsimlash, ayirboshlash va iste'mol qilish jarayonlarining uzluksizligini ta'minlash imkonini beradi. Shu sababli, islom bank ishi alohida fan sifatida o'rganish zaruriyati yuzaga keldi. Fanda islom bank tarixi, islom bank tizimining boshlangich davri, islom bank tizimining o'rta davri, islom bank ishining zamonaviy bosqichi, Misr, Malayziya va Eron mamlakatlarida islom bank tizimining tarixi, islom huquqi manbalari islom bank qonunchiligi evolyusiyasi, shariat tushunchasi va uning ahamiyati, shariat manbalari, birinchi manba: Qur'on, ikkinchi manba: hadislar, uchinchi manba: ijmo, turtinchi manba: qiyos, islomiy bank tizimidagi shariatning umumiy qonunlari, bank tizimiga bag'ishlangan maxsus shariat qonunchiligi, pozitiv huquq me'yorlari, markaziy bank ishtiroki. Shariat kuzatuv kengashi, islom banki tamoyillarini qo'llashning ahamiyati va imkoniyatlari, islom bank ishi qonunchiligi va me'yoriy hujjatlari, islom bankchiligini rivojlanishining dastlabki bosqichlari va rivojlanishi, islom banki amaliyotini qullanilishining o'zirgi holati va istiqbollari o'z aksini topgan.

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga islom bank tizimining shakllanishi, rivojlanishi va hozirgi zamon talablari bo'yicha bilimlarning nazariy asoslarini, islom bank ishining asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, islom Shariatida amal qiluvchi Shariat qoidalari, islomiy iqtisodiy qonunlar va tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amaliyotda tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanning vazifasi - nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, islom moliyasi va islom iqtisodiyoti rivojlanishi va xalqaro bank-moliya jarayonlariga uslubiy yondoshuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish, Shariat va pozitiv qonunlar hamda kategoriyalar mazmun-mohiyatini bilish, ularga nisbatan shaxsiy munosabatni shakllantirish orqali insonning hayotdagi o'rni va ahamiyatini ochib berish.

Fan bo'yicha talabalarning tasavvur, bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yidagi talablar

Mazkur fanni o'zlashtirish jarayonida bakalavr:

- Islom bankini tashkil etish maqsadi va falsafasi Islom bankini tashkil etish maqsadi va falsafasi;
- Islom moliya tizimi sharoitida pul-kredit siyosatining strategik va taktik maksadlari;
- Islom banklari falsafasi shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar;
- Islom banklarining ishlash tamoyillari.
- Musharaka tamoyili;

-Mudoroba tamoyili;
-Murobaxd tamoyili;
-Ijara tamoyili;
-Qarzi hasan tamoyili;
-Ssuda foizi, sudxo'rlik va ribo tushunchalari;
-Ssuda foiziga munosabatlar va qarashlar;
-Islom banklari buxgalteriya balansi passiv qismining tarkibi;
-Islom banklari kapitalining etarliligini aniqlashning uziga xos xususiyatlari;
-Shariat tamoyillarining qullanishi *haqida tasavvurga ega bo'lishi;*
- Bank tizimiga bagishlangan maxsus Shariat qonunchiligi;
- Banklararo muzoraba investitsiyalari;
-Vadia tamoyili;
-Vakolatak kreditivi;
-Daromadni tan olish;
-Zakot tulash;
-Ijara tamoyili asosidagi obligatsiyalar;
-Ijtimoiy-xayriya faoliyati;
-Islom banklari faoliyatini tartibga solish usullari;
-Islom ipoteka bozori;
-Islom kapital bozori Islom qisqa muddatli savdo veksellari;
-Islom huquqi manbalarini *bilish va ulardan foydalana olishi*;
-Islom banklari balansi modellari;
-Islom banklari buxgalteriya balansi aktiv qismining tarkibi;
-Islom banklari buxgalteriya balansi passivining tarkibi;
-Islom banklari faoliyatini tartibga solish usullari;
-Islomiy bank tizimidagi Shariatning umumiy qonunlari;
-Islomiy banklar tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar;
-Islomiy muomala depozita;
-Kafolot xati;
-Pul-kredit siyosatining instrumentlari
Umumiy takafulni amalga oshirish
Shariat tamoyillarining qo'llanishi ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.***

2. "Islom bank ishi" fanidan ma'ruza mashg'ulotlari:

1-jadval

№	Ma'ruza mavzulari	Ma'ruza
	10- semester	
1	Islom bankchiligining rivojlanishi va tarixi. Islom banklari qonunlari va meyoriy-huquqiy asoslari	2
2	Islom banklarining vazifalari va falsafasi. Islom banklarining tamoyillari. Ssuda foizi, sudxo'rlik va ribo. Fapap va maysir	2
3	Islom banklarining passiv operatsiyalari. Islom banklarining aktiv operatsiyalari. Islom banklarining xizmatlari, hisob-kitob va ichki operatsiyalari.	2
4	Islom moliya bozorlari. Islomda sug'urtalash tizimi	2
5	Islom banklari faoliyatini tartibga solish va nazorat qilish. O'zbekistonda Islom banki tamoyillarini qo'llanilishi va istiqbollari	2
	JAMI	**10**

Ma'ruza mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada o'tiladi.

3. "Islom bank ishi" fanidan amaliy mashg'ulotlar:

2 - jadval

№	Amaliy mavzulari	Ma'ruza
	10- semester	
1	Islom bankchiligining rivojlanishi va tarixi. Islom banklari qonunlari va meyoriy-huquqiy asoslari	2
2	Islom banklarining vazifalari va falsafasi. Islom banklarining tamoyillari. Ssuda foizi, sudxo'rlik va ribo. Fapap va maysir	2
3	Islom banklarining passiv operatsiyalari. Islom banklarining aktiv operatsiyalari. Islom banklarining xizmatlari, hisob-kitob va ichki operatsiyalari.	2
4	Islom moliya bozorlari. Islomda sug'urtalash tizimi	2
5	Islom banklari faoliyatini tartibga solish va nazorat qilish. O'zbekistonda Islom banki tamoyillarini qo'llanilishi va istiqbollari	2
	JAMI	**10**

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar interfaol usullar yordamida 0'tiladi, "Keys-stadi", fan mavzulariga oid masalalar ishlatiladi, keyslar

va masalalar mazmuni o‘qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko‘rgazmali materiallar va axborotlar multimedia vositalari yordamida uzatiladi.

4. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

3- jadval

№	Mavzular nomi	Mustaqil ta’lim
1	Shariat tushunchasi va uning ahamiyati	4
2	Shariat manbalari. Birinchi manba: Qur’on. Ikkinchi manba: hadislar. Uchinchi manba: ijmo. Turtinchi manba: qiyos	6
3	Islomiy bank tizimidagi shariatning umumiy qonunlari	4
4	Pozitiv huquq me’yorlari. Markaziy bank ishtiroki. Shariat kuzatuv kengashi.	6
5	Islom bank ishini tashkil etishning maqsadi va falsafasi	4
6	Islom banklari falsafasi shakllanishiga ta’sir etuvchi omillar	6
7	Islom banklari biznes falsafasining mohiyati	4
8	Musharaka tamoyili.	4
9	Islom banklari buxgalteriya balansi va passivining tarkibi	4
10	Islom banklari balansi modellari	4
11	Islom banklari passivlarini shakllantirishda joriy va jamg’arma hisobraqamlarining o’rni	6
12	Islom banklari kapitalini shakllantirish mexanizmi	4
13	Islom banklari kapitalining yetarliligini aniqlashning o’ziga xos xususiyatlari	4
14	Islom banklari buxgalteriya balansi aktiv qismining tarkibi	4
15	Shariat tamoyillarining qo’llanishi	4
16	Islomiy banklar tomonidan ko’rsatiladigan xizmatlar	4
17	Vakolat akkreditivi	4
18	Islom moliya tizimi sharoitida pul-kredit siyosatining strategik va taktik maqsadlari	4
19	Pul-kredit siyosatining instrumentlari	4
20	Islomda moliya bozori shakllari	4
21	Islomda forvard va fyuchers bitimlari bozori	4
22	Banklararo muzoraba investitsiyalari	4
23	Murobaha va bayinah tamoyillari bo’yicha kuponsiz obligatsiyalar	4
24	Ijara tamoyili asosidagi obligatsiyalar	4
25	Islom bank ishi tarixi	4
26	Islom bank tizimining boshlang’ich davri	4
27	Islom bank qonunchiligi evolyusiyasi	6
28	Murobaha va bayinah tamoyillari bo’yicha kuponsiz obligatsiyalar	4
29	Islomiy moliya bozori bilan bog’lik tashkilotlar	4
30	Islom banklari faoliyatini nazorat qilish usullari	4
	JAMI	130

Talabalar mustaqil ishni tayyorlashda ushbu fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalaniladi va joriy nazorat sifatida baholanadi.

- **Mavzu bo'yicha konspekt (referat va taqdimot)** - nazariy materiallami puxta o'zlashtirishga yordam beruvchi bunday usul o‘quv materialiga asosiy diqqatni ko'proq jalb etishga yordam beradi. Talaba konspekti turli nazorat ishlariga tayyorgarlik ishlarini osonlashtiradi, vaqtni tejaydi;

- **O‘qitish va nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimlari bilan ishlash** — talaba nazariy va amaliy mashg'ulotlarda olgan bilimlarini o‘zlashtirishlari, turli nazorat ishlariga tayyorgarlik ko'rishlari uchun tavsiya etilgan elektron manbalar, innovatsion dars loyihasi namunalari, o‘z-o‘zini nazorat uchun test topshiriqlari va boshqalar;

- **Fan bo‘yicha qo‘shimcha adabiyotlar bilan ishlash** - mustaqil ishlash uchun berilgan topshiriqlar bo'yicha talabalar tavsiya etilgan asosiy adabiyotlardan tashqari qo'shimcha o‘quv, ilmiy adabiyotlardan foydalanadi. Bunda rus va xorijiy adabiyotlardan foydalanish rag'batlantiriladi;

- **Internet tarmog'idan foydalanish** - fan mavzularini o‘zlashtirish, kurs ishi, BMI yozishda mavzu bo'yicha internet manbalarini topish, ular ishlash nazorat turlarining barchasida qo'shimcha reyting ballari bilan rag‘batlantiriladi;

- **Mavzuga oid masalalar, keys-stadilar va o‘quv loyihalarini ishlab chiqish va unda ishtirok etish;**

- **Ilmiy seminar va anjumanlarga tezis va maqolalar tayyorlash va ishtirok etish;**

Mustaqil ta’limni tashkil etish bo'yicha uslubiy ko‘rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalarga asosiy ma’ruza mavzulari bo‘yicha amaliy topshiriq, keys stadilar echish uslubi va mustaqil ishlash uchun vazifalar belgilanadi.

5.Fan bo‘yicha kurs ishi.

Ushbu fan bo‘yicha kurs ishi rejalashtirilmagan.

6. Fan bo‘yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish me’zonlari

Baholash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og‘zaki so‘rov, prezentatsiyalar, keys-stadi, fan mavzulariga oid masalalar
Baholash mezonlari	**5 baho “a’lo”** - fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalami tola o‘zlashtira olish; - fanga oid ko'rsatkichlarni iqtisodiy tahlil qilishda ijodiy fikrlay

	olish; - o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - mehnat munosabatlariga oid tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish; - o'rganilayotgan jarayonga ta’sir etuvchi omillnrni aniqlash va ularga baho berish; - tahlil natijalari asosida vaziyatga to‘g‘ri va xolisona baho berish - o'rganilayotgan iqtisodiy hodisajarayon to‘g‘risida tasavvurga ega bo’lish; - o‘rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil ctishv[a] tegishli qarorlar qabul qilish. **4 baho “yaxshi”** - o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish; - o‘rganilayotgan iqtisodiy hodisa, jarayon to‘g‘risida tasawurga ega bo’lish; - o‘rganilayotgan jarayonga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to’la baho berish; - o‘rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil etish va tegishli qarorlar qabul qilish. **3 baho “qoniqarli”** - o'rganilayotgan jarayonga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to’la baho berish; - o'rganilayotgan iqtisodiy hodisa, jarayon to‘g‘risida tasavvurga ega bo’lish - o'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish. **2 baho “qoniqars1z"** - o‘tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; - iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil etish bo‘yicha tasavvurga ega emaslik; - o'rganilayotgan jarayonlarga iqtisodiy usullami qo‘llay olmaslik.

	Baholash turlari	Maksimal baho	O’tkazish vaqti
	Oraliq nazorat	5	
	Birinchi oraliq nazorat test, shuningdek talabaning darslarga qatnashganlik darajasi, ma’ruza darslaridagi faolligi, konspekt daftarlarining yuritilishi va to'liqligiga e’tibor qaratiladi	5	Har semestr davomida
	Ikkinchi oraliq nazorat test, shuningdek quyidagilar ham e’tiborga olinadi: - darslarga qatnashganlik darajasi, ma’ruza darslaridagi faolligi, konspekt daftarlarining yuritilishi va to‘liqligi; - talabalaming mustaqil ta’lim topshiriqlarini o‘z vaqtida va sifatli bajarishi va o‘zlashtirishi.	5	Har semestr davomida
	Yakuniy nazorat	5	Har semestr yakunida
	yozma	5	
	Jami	5	

6. Assiy va qo’shimcha o’quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. E.A.Baydaulet. Islmoiy moliya asoslari. Rus tilidan Botirxuja Juraev tarjimasi. Toshkent “O’zbekiston” NMIU, 2019, 432 b.
2. R.I.Bekkin. Islom iktisodiy modeli va zamon. Rus tilidan Botirxuja Juraev tarjimasi. Husan Hasanovning umumiy tahriri ostida. “O’zbekiston” NMIU, 2019, 360 b.
3. Islomiy moliyalar va bank tizmi: falsafasi, tamoyillari va amaliyoti. Rus tilidan Botirxuja Jurayev tarjimasi. Toshkent “Uzbekistan” NMIU, 2014, 462 b.
4. Zubair Hasan. Islamic Banking and Finance Fn Integrative Approach. Oxford, University Press. 2014. P. 348.

Qo’shimcha adabiyotlar:

5. Mirziyoev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: “Uzbekiston”, 2017. -488 b.

6.Mirziyoev SH.M. Tankidiy taxdil, katiy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - xdr bir rahbar faoliyatining kundalik koidasi bulishi kerak. - Toshkent: “Uzbekiston” NMIU, 2017. - 104 b.

7. Mirziyoev SH.M Erkin va farovon, demokratik Uzbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent: “Uzbekiston” NMIU, 2017.-56 b.
8. Mirizyoev SH.M. Bilimli avlod - buyuk kelajakning, tadbirkor xalk farovon xdyotning, dustona xdmkorlik esa, tarakkiyotning kafolatidir. - Toshkent: Uzbekiston, 2018. - 64 b.

9. Uzbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 12 maydagi PF-5992-sonli "2020-2025 yillarga muljallangan Uzbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi tugrisida"gi farmoni. www.lex.uz.

10. Холмахмадов З.А. Банковское дело зарубежних стран. Учебное пособие. Ташкент. Умед, 2013 - 378 s.

11. Масленков В. В Зарубежние банковские системы. - М.: TD «Elit», 2006. -217 s.

12. Уерто де Сото Хесус. Денги, Банковский кредит и экономический сиклы. Пер. с англ. Челябинск, 2008. - 664 s.

13. Su din Xorun. Van Nursofiza Van Azmiy. Islomiy moliyalar va bank tizimi: falsafasi, tamoyillari va amaliyoti. Botirxuja Juraev tarjimasi. Toshkent «Uzbekiston» nashriyoti. -T.: 2014, 464 b.

14. Shelagh Heffernan. Modem Banking. John Wiley & Sons,Ltd.2012.

Axborot manbalari:

15. www.sov.uz - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.

16. www.mfer.uz - Tashqi iqtisodiy aloqalar vazirligi rasmiy axborot sayti.

17. www.stat.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Oo'mitasi rasmiy axborot sayti

18. www.wordbank.ors - Jahon Bankining rasmiv axborot savti.

19. www.lex.uz - Uzbekistan Respublikasi Konun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

20. www.tradingeconomics.com - экономические показателы.